

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemaj velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemaj velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Karodnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 4.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trispotna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzema nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 291.

V Ljubljani, v petek 19. decembra 1890.

Letnik XVIII.

Obsojena neodločnost.

Liberalna stranka na Češkem je kar pijana nepričakovanih uspehov v svoji sredi. Odlični dosežki staročeški poslanci so se ji pridružili, starosta čeških poslancev in rodoljubov dr. Trojan, za njim Adamek, Hajek, Vesely, tako, da že sedaj mladočeški klub v državnem zboru šteje 17 poslancev. „Narodni Listy“ kar besné vsled takih strankarskih pridobitev ter v svoji razdivjanosti kriče staročeški stranki: Umakni se, stopi s pota, ti gnulo bi izročeno mrlič! Podoba dr. Riegrovo, ki je krasila javne dvorane po Češkem, jemlje sedaj Mladočehi iz okvirjev; prazne okvirje obešajo na steno ter na bel papir v sredi zapisujejo: Tu je bila podoba b i v š e g a vodje češkega naroda, doktorja Riegra!

Užaljeni nad tako nečuvno nehvaležnostjo, reči moramo, da narod, ki s svojimi najzaslužnejšimi možmi tako pometa, mora biti kaznovan. Skoro polstoletja sta bila dr. Rieger in češki narod, rekli bi, en pojem. Ko je dr. Rieger pričel svoje delovanje, ni bilo skoraj češkega naroda, Praga stavežata je bila v ogromni večini nemška. Ta rodoljub, čegar značaj je čist kakor kristal, ki si v teku svojega petdesetletnega delovanja ni pridobil nobenih križcev in tisočakov, ki je ostal, kar je bil od pričetka: dr. Rieger, pač ne zasluži, da kričači češkega naroda tako grdo počenjajo ž njegovo v borbah za domovino osivelo, častito glavo. Narod, ki svojih zaslužnih mož ne časti, ni vreden, da jih ima, tak narod v kazni zasluži, da mu ukazujejo politični kričači in nihilisti, ki imajo svojo narodnost za molzno kravo in ki prodajo, ako bi kazalo, svojo češko državno pravo — za p i p o t o b a k a!

Pač ne poznamo brez političnih napak skoro nobenega javno delujočih mož. To si pa tudi lahko razlagamo. Politika tirja od svojih zastopnikov ročnih,

urnih sklepov in korakov, kjer ni časa stati in preišljati, ali če se je na slabo ukrenilo, na tistem popraviti, kakor na primer učenjak pri svojih študijah. V politiki treba toliko ozira na vse strani, treba tako raznovrstnih vednostij, da se mi kar ne čudimo, ako pri javno delujočih možéh nahajamo mnogo političnih napak. Brez teh tudi dr. Rieger ni in zá-nje mora trpeti še sam v svojih poznih letih.

Ko je dr. Rieger nastopil javno pot, tedaj je Češka bila tlačena in pobita, Nemeč se je košatil na rodni češki zemlji in Čeh je bil tlačén na svojih tleh. Tu je bilo treba oživiti v zapuščenem narodu češko zavest, zaupanje v samega sebe, treba ga je bilo opomniti na slavno preteklost češkega naroda, treba ga je bilo vnemati za jednako prihodnost. Narodna ideja morala je postati géslo takratnemu gibanju na Češkem. To je dobro pojml dr. Rieger, za to zastavo je prijel mladi rodoljub ter jo je nosil s svojim mladeniškim navdušenjem in s svojo moško delavnostjo od zmage do zmage, in pod njegovim vodstvom je postal češki narod sam svoj na lastni zemlji. Toda narodna ideja je podrejena drugim večjim idejam, zato ne more biti jedini namen za rodoljubno delovanje.

Ko se je namreč povspel češki narod do zavesti, tedaj so se tudi pri njem, kakor pri vsakem narodu, pokazala nasprotja načel pri posameznih možéh, načela liberalna popolno nasprotna načelom konservativnim, načela brezverska proti načelom pozitivno verskim. S tem najvažnejšim faktorjem pa ni računil dr. Rieger, to je bila njegova velika napaka, ki se sedaj nad njim tako silno maščuje. Staročeška stranka pod vodstvom Riegrovim je bila zmes liberalno-konservativnih, versko-brezverskih elementov. In to zmes ognja z vodo naj za stalno druží — narodna ideja?

To ni bilo mogoče in to bi bil moral doktor Rieger o pravem času spoznati in preprečiti. Tega ni storil in ta neodločnost, ti poskusi ustreči popolno nasprotnim si načelom, to je dr. Riegra pokopalo, to je vzrok razpadu njegove stranke. Ko bi bil dr. Rieger ob času, ko so se jeli duhovi ločiti, organizoval svojo stranko kot strogo konservativno, stoječo tudi v javnem življenju na podlagi pozitivne vere, stranka njegova bi bila danes močna, jedina in odločilna pri katoliškem češkem narodu, doktor Rieger bi bil danes, kar je bil toliko let, zaslužni in slavni vodja svojega naroda.

V tem oziru je dr. Rieger mnogo zagrešil; prepričani smo, da je imel pri svojem delovanju najblažje namene, a za te se ne méni tok časa, ki dosledno in brezozirno izvaja posledice iz praktičnega delovanja. Neodločnost v načelih je torej dr. Riegru zgrebla živemu narodni grob; to je vzrok, da nezogibni narodni krokarji staročeški stranki in ž njo sevéda v prvi vrsti dr. Riegru kličejo: Umakni se, stopi s pota, ti gnulo bi izročeni mrlič! — Neusmiljeno, a pravično je s tem obsojeno neodločno polovičarstvo, dal Bog, da bi zmodrilo vsaj drugod in tudi pri nas vse javno delujoče rodoljube!

Protisuženjsko vprašanje.

Sv. oče Leon XIII. je o protisuženjskem vprašanju izdal na škofo vsega sveta naslednjo okrožnico: Častiti brat! Pozdrav in apostolski blagoslov! Katoliški cerkvi, ki vse ljudi objema z materino ljubeznijo, že od nekdaj ni bilo skoro nič bolj pri sreči, kakor Ti je znano, častiti brat, kakor da bi sužništvo, ki kakor trd jarm tare toliko ljudij, zatrla in popolnoma odpravila. Kakor skrbna varuhinja naukov svojega Ustanovitelja, ki je učil sam in po svojih apostolih, da vse ljudi, ustvarjene od istega začetnika, odrešene z isto ceno, k isti večni sreči

LISTEK.

Pismo.

V.

Gospod vrednik! Politika in ljubezen — to ne velja; tako modruje dunajska židinja, znana slovenska „stiska“, ko razpravlja pikantni roman Parnellov. Istina: Taka ljubezen, kakor jo je gojil Parnell in pa taka politika, kakor jo uganja židinja ob Donavi — to res ne velja, torej v — ropotarnico ž njima! Iree in Slovan izgube ne bodeta objokovala. — Sicer ni posebnih novic po svetu. Kochovo zdravilo za bolna pljuča zmrzuje vsled zgodnje zime, in primrzni so tudi jeziki njegovih hvalilcev. Kakor Kochova medicina, straši po svetu tudi poslanca ljubljanskega govor, dva dokaza slovensko-nemške skromnosti; obojima bodi „usoda“ mila! —

Škoda, da je Koch še-le sedaj prišel s svojim čudesom. Da bi je bil razglasil saj pred šestimi leti ter rešil smrti nekaj dalmatinskih volilcev, o katerih je dr. Menger vedel povedati v državnem zboru, da so celó — mrtvi glasovali pri volitvi. Tudi je obžalovati, da tedaj Dalmatincem ni bil v rabi hektograf, kakor je povedal posl. Ferjančič v državnem zboru; škoda, da Dalmatinci niso vedeli, da so že pred desetimi leti dijaki ljubljanskih šol prav spretno operirali s hektografom v odločilnih trenutkih. Toda kaj hočemo? Dalmacija je daleč od Ljubljane.

Prijazen ravno ni bil ta razgovor v državnem zboru, tega ne morem zabelježiti. Pa saj je še boljše zá-me, sicer mi bi trebalo sprejemati popravke, kakor ste jih morali Vi, gospod vrednik, ko ste pisali, da sta se sodnik v Kamniku g. Polc in g. dr. Triller prijazno pogovarjala z ljudmi. Vam se je moralo to gotovo zdeti neprijetno; jaz pa sem občudoval imenovana gospoda. Mislil sem si: Prijazno se razgovarjati je pač hvalevredno, a še večje hvale vredno je, ako se to resnici v čast prekličé, da ni res, in ako se v ta nenavadni namen pokličé na pomoč celó glasoviti § 19!! Gospod vrednik! Ne pozabite: Prijaznost ne velja vselej, vzlasti prijaznost in razsodnost ste si večkrat nasprotni. Quand le bonton parait, le bon sens se retire, pravi Fancoz in zato imate dovolj dokazov iz zadnjega zasedanja Vašega deželnega zbora. Prizori iz te zbornice so toli zanimivi zá-me, da bi se iz njih dala napraviti drama z reklamo: Noch nie dagewesen! Naslov ji véim; kader najdete veljavnega slovenskega dramatika, ki se je učil svoje umetnosti pri Shakespearju, naznanite ga mu blagovoljno; glasi se: „The little I, the hero of the tale.“ Da, da, ta ljubki J a z, junak je v mnogi zgodovini!

To naj bi bil prvi del mojega pisma; za njim pride sevéda drugi, ako ni poprej konca. — Ko je nemški cesar v svojem mladeniškem ognju skokoma rešil socialno vprašanje ter se je število poslancev-socialistov — potrojilo, vrgel se je oblastno

na šolo, zajahal velikonemškega vranca in za njim bodo hiteli iz šol sami izvežbani — nemški vojaki. Ali je dovršen dijak človek ali kristijan, to nič ne dé, Nemeč more biti in pa vojak. Zakaj bi Nemci tudi sedaj tako ne mislili, kakor njih prednik Friderik Viljem I.: Kaj hočem početi s kakim Leibnitzem; takega topca niti ne morem poslati na — „šildboh“!

Ubogi Nemci! Kako žalostne vladajo ondi razmere, sedaj še-le vravnava jo šolsko vprašanje. Kedaj je že pri nas v Avstriji rešeno; načela so pri nas dognana, le nekatere malostne zunanosti je še vrediti, uniformo itd. — Ako pa je gledé na šolo v Avstriji sploh vse ugodno, koliko bolj še-le pri nas na Slovenskem, v deželah konservativnih par excellence. Tega smo se tudi do cela prepričali v zadnjem zasedanju slovenskega deželnega zbora. In prizor te igre iz polpreteklega časa, dovolite gosp. vrednik, da Vam načrtam nekoliko natančneje; vreden je, da ga otmemo pozabljivosti, ker je „bengalično-teatralnega efekta“, pravi coup de theatre parlamentarnega našega življenja: scenerije ne potrebuje nobene.

Spominjali se bodete, gospod vrednik, da ste poslanci slovenski soglasno sprejeli na svojem shodu resolucijo za národno šolo na podlagi verskega izpovedanja. To resolucijo vsprejel je tudi deželni zbor slovenski. Med drugimi je prišla na vrsto tudi resolucija za versko šolo. Prizor ta je bil v zbor-

poklicane, veže bratska vez, usmilila se je žalostnega stanja sužnjev in krepko zagovarjala prostost, če prav je le polagoma in zmerno napredovala, kakor so razmere in časi dopuščali. Delala je previdno in s premislekom stanovitno zahtevajoč, kar je imela pred očmi v imenu vere, pravičnosti in človekoljubja, in si s tem nabrala velikih zaslug za blaginjo in omiko narodov. — V teku časa se ta gorečnost sv. cerkve za prostost sužnjev ni prav nič ohladila; marveč kolikor več uspeha je imela, tem močnejše se je unemala. O tem pričajo najzanesljivejši zgodovinski spomeniki, ki glasno oznanjujejo slavo, katero so si v tem oziru zaslužili mnogi Naši predniki, med katerimi se odlikujejo sv. Gregorij Veliki, Hadrijan I., Aleksander III., Inocencij III., Gregorij IX., Pij II., Leon X., Pavel III., Urban VIII., Benedikt XIV., Pij VII., Gregorij XVI., ki so si vse prizadejali, da bi se sužništvo, kjer je bilo v navadi, odpravilo, in kjer je bilo zatrto, da bi zopet ne vzkalilo.

Te slavne dedščine Svojih prednikov nismo mogli zanemarjati; zato nismo opustili nobene prilike, da bi te strašne kuge sužništva javno ne obsojali. Govorili smo o tem v pismu, ki smo je poslali dne 5. maja 1888. leta škofom braziljskim, in jim častitali, da so tam i posamezniki i država toliko storili za sužnjev svobodo; ob enem pa smo kazali, kakó da sužništvo veri in časti človekovi nasprotuje. V resnici, ko smo to pisali, Nas je močno ganila žalostna usoda onih, ki morajo živeti pod tujim gospodstvom, toda še huje Nas je bolelo, ko smo slišali o bédí, katera tare vse stanovnike nekaterih pokrajin osrednje Afrike. Žalostno in strašno je zares, kar smo zvedeli iz zanesljivih poročil, da je vsako leto okolu 400.000 Afričanov vsake starosti in spola, na rojstveni zemlji siloma ugrabljenih, da jih z verigami povežejo, pretepajo in gonijo na daljne trge, da jih tam prodajajo kakor živino. — Ko so Nam pričali o tem oni, ki so bili sami priče, in potrdili novejši preiskovalci osrednje Afrike, unela se je v Nas želja, da bi po Svojih močeh pomagali tem revežem in olajšali njih nesrečo. Brez odloga smo naročili ljubljensmu sinu Našemu kardinalu Karolu Marciálu Lavigerie-ju, čegar srčnost in apostolska gorečnost Nam je znana, naj obhodi glavna mesta evropska, da pokaže svetu sramoto te ostudne kupčije in nakloni srca knezov in državljanov za pomoč bednemu ljudstvu. In hvalo moramo dati Kristusu Gospodu, ljubeznjivemu Odrešeniku vseh narodov, ki v svoji dobrotljivosti ni pripustil, da bi bil naš trud brez sadú, ampak da kot seme vsejano na plodna tla obeta veselo žetev. Kajti i narodov vladarji i katoličani celega sveta, slednjič vsi, katerim je narodno in naravno pravo sveto, jeli so marno preiskovati, kakó in s čim bi se ta nečloveška kupčija najprej s korenino izruvala. Slovesni shod, ki je bil pred kratkim v Bruselju, kamor so se sošli poslanci vladarjev evropskih in še novejši zbor zasebnikov, ki jih je isti velikodušni namen v Parizu združil, kažejo očitno, da bodo nesrečni zamoreci naši tako odločnih in vstrajnih zagovornikov,

kakor silna je teža nadlog, ki jih tlačijo. Zatorej nočemo opuščati dane nam prilike, da bi ne dali zaslužene časti in hvale knezom evropskim in drugim možem dobre volje; Boga Najvišjega pa prosimo, da bi njihovim nameram in podjetju blagovolil dati ugodnega vspeha.

Toda še bolj, kakor za prostost, vleva nam naša apostolska služba, skrbeti za to, da se po afriških pokrajinah razširi nauk sv. evangelija, ter razsveti njih prebivalce, sedeče v temj malikovalstva, z lučjo božje resnice, da bodo z nami vred deležni kraljestva božjega. Prizadevamo si pa za to še toliko bolj, ker se bodo oni tudi človeške sužnosti otresli, kadar jim ta luč zasije. Kjer vladajo krščanske nрави in zakoni, kjer uči vera, držati se pravice, spoštovati človekovo čast; kjer veje duh bratske ljubezni, katere nas je učil Kristus, ondi ni več prostora za sužnost, za surovost in divjost, temveč cveté ljubeznjiva nravnost in z omiko združena krščanska prostost.

Marsikak apostolski mož je že šel kakor vojščak Kristusov v one kraje in pretil ondi ne le svojega potú, ampak tudi svojo kri za srečo svojih bratov. Toda žetev je velika, delavcev pa malo: zato je treba, da gredó tudi drugi, katere vodi isti Duh Božji in se ne bojé ni nevarnosti, ni težav, ni trpljenja, v one kraje, kjer je v navadi ta sramotna kupčija, in prinesó prebivalcem nauk Kristusov, ob enem pa tudi pravo prostost.

Za tako veliko podjetje je pa treba tudi primernih pomočkov. Ni nam mogoče brez velikih troškov izobraževati misijonarjev, pošiljati jih v daljne kraje, staviti jim stanovanja, zidati cerkve in jih z vsem potrebnim oskrbljevati, in kar je še kaj takega potrebnega. In za vse to bo treba skrbeti več let, dokler se ozsnovaleci evangelija sami ne morejo vzdržavati v krajih, kjer so se naselili. O da bi imeli mi sami sredstev, da bi to breme sami lahko prevzeli!

Toda velika stiska, v kateri smo, ovira naše želje. Zato se obračamo na te, častiti brat, in na druge cerkvene predstojnike in vse katoličane z očetovskimi besedami, ter priporočamo tvoji in njihovi ljubezni to sveto in izveličalno delo. Vsi se želimo tega vdeležiti, da nam bo takó razdeljeno breme lažje, ter da se nad nas vse razlije milost Kristusova, da nam dodeli mir in odpuščenje grehov in drugih krasnih darov; saj se gre za razširjanje njegovega kraljestva!

Zato smo odločili, da se na praznik razglašanja Gospodovega povsod nabira miloščina za imenovani namen. Izbrali smo si pa ta praznik izmed drugih zató, ker se je ta dan, kakor veš, častiti brat, Sin Božji prvič nevernikom razodel; pokazal se je namreč modrijanom, katere zaradi tega Naš prednik Leon Veliki po pravici imenuje prvence našega poklica in naše vere. Trdno upamo, da razodene Gospod Kristus, ganjen od ljubezni in prošnjá svojih sinov, ki so že prejeli luč resnice, svoje Božanstvo tudi onemu nesrečnemu delu človeškega rodú, ga razsveti in reši iz mlake

malikovanja in nesrečnega stanja, v katerem je takó dolgo ječal.

Ukazujemo torej, da se denar nabran imenovane dné po cerkvah in kapelah, ki so pod tvojo oblastjo, pošlje v Rim sv. odboru za razširjanje krščanskega imena. Ta bode skrbel potem, da se razdeli denar med misijone, ki so že ustanovljeni ali pa se bodo še ustanovili zlasti v ta namen, da zatirajo sužnost po afriških pokrajinah. Delilo se bo pa takó, da se bodo z denarjem onih narodov, ki imajo že svoje misijone za reševanje sužnjev, vzdržavali in podpirali, kakor smo omenili, prav isti njihovi misijoni. Ostalo miloščino pa bode isti sveti odbor, kateremu so potrebe onih misijonov znane, razdelil po svoji previdnosti med revnejše.

Prav nič ne dvomimo, da bi preusmiljeni Bog ne sprejel dobrotno naših željá, ki jih gojimo za nesrečne Afričane in da boš tudi ti, častiti brat, skušal in trdil se izpolniti jih popolnoma. — Upamo po vrhu tega, da ta začasna in izredna pomoč, katero bodo zbrali verniki za odpravo te sramotne in nečloveške kupčije in za vzdrževanje misijonov, ne bo zmanjšala radodarnosti, s katero so podpirali že doslej katoliške misijone, pošiljaje denar onemu zavodu, ki je bil ustanovljen v Lijonu na Francoskem za razširjanje sv. vere in je odtod tudi svoje ime dobil. To dobrodelno napravo smo že davno priporočili vernikom in jo pri tej priliki vnovič pohvalimo, želeč, da bi na daleč okolu razširjala svojo dobrodelnost in veselo napredovala.

Tebi pa, častiti brat, duhovnikom in vernikom tvoji pastirski skrbi izročeni podeljujemo prav iz srca apostolski blagoslov.

Dano v Rimu pri sv. Petru, 20. novembra 1890, v trinajstem letu Našega papeštva.

Leon XIII., papež.

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. decembra.

Notranje deželo.

Podpora za nemški „šilverein“ v deželnem zboru dolenjevavstrijskem. Dne 17. decembra razpravljali so poslanci v deželnem zboru dolenjevavstrijskem predlog, da se nakloni nemškemu „šilvereinu“ podpora 2000 gld. Antisemitje so se temu protivili in vzlasti je poudarjal poslanec Schneider, da je to društvo nemško-židovsko društvo, a da so židje Nemcem mnogo nevarnejši, nego-li Slovani. Boriti se je treba proti židom, ki nečjejo delati, ne pa proti Slovanom, ki so delaven narod. „Šilverein“ pridružuje otroke delavcev po zavarovališčih, da bi njih stariši morali dlje časa delati po židovskih tovarnah. Pač ojstra, a resnična sodba. — Okrajno zastopništvo v Hernalsu je bilo razpuščeno, ker so hoteli pred spojitvijo z Dunajem vzeti še na posodbo 150.000 gld., češ, vsaj jih bo Veliki Dunaj povračeval.

Višja dekliška šola na Dunaju. Posl. Sues je stavil v deželni zbornici predlog, da se ob priliki razširjanja dunajskega mesta za Dolenjevavstrijsko ustanovi na Dunaju višja dekliška šola, ki bo v prvi vrsti gojila nemški jezik in nemško slovstvo, poleg tega pa predmete, ki bi vzgojevali

nici tako ganljiv, da naši poročevalci od same „ginečnosti“ niso niti trohice sporočili o njem svojim bralcem. Da ta „ovčrek“ podam tudi slovenskemu občinstvu, seči moram po nemških listih na pomoč. Naš uradni list — da je med Slovenci pisan v nemškem jeziku, to je samo ob sebi umevno — piše: *Freih. v. Schwegel constatirte, dass in Krain das Bedürfniss nach der confessionellen Schule absolut nicht vorhanden sei, sowie dass auf Grund eines seichten und wenig ernstes Ausschussberichtes eine so hochwichtige Angelegenheit nicht discutierbar sei.*

V taki krasni obliki je bila torej izročena resolucija deželnemu zboru.

Kaj ne, gospod vrednik, bolj jasno in tudi bolj poniževalno se ne more govoriti o verski šoli in o onih poslancih, ki so zánjo predložili resolucijo. Gotovo zato pričakujete, s koliko silovitostjo so se dvigali slovenski konservativni (!) poslanci, da bodo odbijali tako podle napade na versko šolo in ná-se. Upate gotovo, da se je oglasil g. poslanec loški in kranjski, kateremu je, kakor pravijo, vera korenina in narodnost brsteča veja, ko je videl, kako se Švegelnova sekira zadeva ob njegovo korenino, vzlasti ker sta že prej v neki seji imela ta dva poslance neko dvoboju podobno prasko; za njima sevéda pričakujete, da se je oglasil neizogibni zastopnik ljubljanski, čegar govori bodo obsegali neki nad polovico tiskane poročila o deželnozbornem govorjenju, ter gotovo ostro zavrnil nemške nasprotnike. Saj je

znano, da o njem smemo reči: „Colla penna e colla spada — Nessuno val quanto Tasso“; za njima kajpada, se je prikazala še vsa druga konservativna garda zaupnih mož slovenskega naroda.

Poslušajmo torej, kaj o tem prizoru piše dunajska židinja, ki izjemoma, žal, v tem slučaju poroča resnico, kakor so mi zatrjevali poslušalci na galeriji. List piše: „Izročena je bila zbornici tudi resolucija za versko šolo. Dr. Schaffer in Schwegel sta kar najodločneje poudarjala, da je naravnost lahkomišelnó, v deželi tudi le s sprožitvijo tega vprašanja vzbuditi nemir in razburjenost, ker do sedaj vsaj v tem oziru nimamo vzroka tožiti. Nobeden poslanecv ni žugnil od slovenske strani, da ovrže trditve govornikov manjšine. Mladostlovinci so pri glasovanju klerikalce pustili na cedilu ter zbornico zapustili, tako da je bila resolucija le s komaj imena vredno večino vsprejeta.“

Ta prizor je vreden, da se nekoliko časa pomudimo pri njem in da si ogledamo vzlasti slovenske poslance. Razdeliti jih moramo v tem slučaju na tri vrste, v poslance a) ki so verno molčali, b) ki so milostno v zbornici ostali, in c) ki so v glasovitem „katoliškem“ maršu bežali iz zbornice pred svojo lastno resolucijo, ki so jo možje doslednosti in odkritega postopanja nekoliko tednov prej sami soglasno vsprejeli na shodu slovenskih poslancev!!

Gospod vrednik, znano Vam je, da se v politiki zgodi kar čez noč marsikaj čudnega; a take pikantnosti, kakor jo kaže pričujoči prizor, so tudi v politiki — bele vrane!

Zanimivo je bilo videti, kako sta jo razven znanih radikalcev pobirala iz zbornice pred strašilom konfesionalne šole tudi poslance kmetskih občin kamniškega in ribniško-kočevskega okraja. Škoda, ker ni bilo pri rokah kakega ribniškega rešetarja in kočevskega krošnjarja, ali pa kakega izdelovalca ilovate posode iz kamniškega okraja in kakega veljaka iz Crnega grabna, da bi bili poslancema za „eksodus“ služili kot častna straža. Čestitamo kmetiskim občinarjem na teh strogo konservativnih, zlasti za višjo izobražbo kmetskih deklet vnetih in vladovladnih zastopnikih.

Takozvana srednja stranka, kjer je združena „kristalizovana slovenska pamet“, svesta si svoje častitosti, je milostno ostala v zbornici pod pogojem, da nobeden takozvanih „klerikalcev“ v razpravi za versko šolo ne črhne besedice. In tako se je posrečilo z združenimi močmi, da v obrambo resolucije za konfesionalno šolo ni od konservativne večine nikdo odprl ust, dasi je manjšina strastno udrihala po njej.

Od pamtiveka slavnoznaná vernost slovenska je krasno zažarela v tem slučaju tudi v javnem našem življenju!

Upam, gospod vrednik, da sem Vam podal s tem ginljiv prizor iz zbornice po večini pristno-kon-

blagonravno ženstvo, ki bi bila najlepši kras glav-
nega mesta in bi polno človeških čutil posredovalo
med revščino in blagostanjem. Ta šola naj se ime-
nuje „Schillerstift“. — Mi smo dr. Suessu prav
hvaležni, da je jasno in točno narisal načela, ki naj
vodijo višjo deklisno šolo. Sedaj vémo, kaj se na-
merava s takimi šolskimi zavodi, naj se osnujejo
kjerkoli. Komaj je nemški cesar spregovoril, naj bo
nemščina glavni predmet v šoli, že njegovi opičarji
na Dunaju isto trobijo in pred vsem hočejo to
vresničiti pri šolskih zavodih za ženske. Kaj k temu
poreče vera, kaj avstrijsko domoljubje, zato se ti
vzori rodoljubja ne ménijo. — Da je namen brez-
verske šole čim preje dosežen, treba tudi ženstvo
vzgojevati v tem smislu, in pri tem delu so fra-
mascenski „bratje“ jako marljivi.

**Cesar o krstu otrok iz mešanih za-
konov na Ogrskem.** Listi poročajo, da je cesar
poslal predsedniku gorenje zbornice ogrske baronu
Vay-ju, vodji protestantske stranke, grofu Ferdinandu
Zichy-ju, vodji katoliške stranke in kardinalu Si-
morju pisma, v katerih izraža željo, da bi se vpra-
šanje o krstu otrok iz mešanih zakonov ne raz-
pravljalo v gorenji zbornici. — Zeleti bi bilo, da bi
se to vprašanje vredilo, kakor je najkoristnejše člo-
veški družbi, namreč po načelih katoliške vere. Ce-
sarjevo pismo je neki na shodu škofov prebral kar-
dinal Simor; cesar izraža željo, naj se škofje v tem
oziru še enkrat obrnejo v Rim ter za zdaj prepri-
čijo debato o tem predmetu v višji zbornici.

Ruski židje na Dunaju. Ruska vlada v
zadnjem času kruto izganja židove z Ruskega;
mnogo izmed njih jih prihaja v Avstrijo, vzlasti na
Dunaj. Iz tega vzroka je antisemitski poslanec
Schalaböck vprašal župana, kaj misli v tem oziru
storiti, da zapreči preseljevanje na Dunaj ljudem,
ki niso vajeni ne delu ne obrti, ki bi bili torej zelo
škodljivi dunajskim socijalnim razmeram. — Žu-
panov namestnik je odgovoril, da je to državna
stvar, ki ne spada pred deželni zbor, zaradi tega v
tem oziru tudi županstvo ne more ničesar ukreniti.

Vnanje države.

Rusija. Iz Peterburga se poroča: Bivši ruski
zastopnik na Kitajskem, Kumany, je došel iz Pe-
kinga. Kakor zatrjuje „Petersburger Zeitung“, iz-
prosil je Kumany od kitajske vlade, da je odprla
pot ruskemu prometu v pokrajino Šenzi, ter dovo-
lila, da osnuje ruska vlada v mestih Lants-fu in
Sian-fu svoje konzulate. Imenovani list pravi, da
ima pokrajina Šenzi, oziroma mesta, skozi katera
pojde trgovinska cesta iz notranjega Kitaja v Mon-
golijo, kitajski Turkestan in Tibet, velik pomen za
razvoj ruske trgovine. Vsekako se bo vsled tega
ruski promet na Kitajskem močno pospešil. Sicer
ima pa že tako ruski obrt na Kitajskem živahen
promet.

Italija. V italijanskem državnem zboru dné
17. t. m. so napadali radikali Imbriani, Turchi in
Barsilai pri adresni razpravi vladno politiko, vzlasti
pa trodržavno zvezo. Crispi je zavračal njihove na-
pade. Z ozirom na trodržavno zvezo je rekel, da
ima vlada trdno voljo, ostati zvesta svojim zavezni-
kom, ker nimajo ofenzivnega značaja in ker so za-
brani, da se z druge strani ni postopalo ofenzivno
proti Italiji. Italijanski položaj v Afriki je najboljši.
Ščasom se pokaže plod. Sicer pa nima italijanska
vlada daleč sezajočih namenov, saj je generalu Oneru
zabranila, da ni šel s svojimi četami v Kasalo. Kar
se tiče garancijske postave, zagotovljeno je že njo
izvrševanje papeževе duhovne oblasti. Vrhovni po-
glavar v Italiji je le jeden, kralj Humbert. Adresa
je bila sprejeta z veliko večino.

servativne (!). Svetujem Vam, da gledé konfesionalne
šole odložite pero za vselej, kajti izvoljenci sloven-
skega naroda govorili so — dovolj glasno!! Vzlasti
pa nas več ne pitajte z neslanostmi, kakor da bi
pri nas ne bili vsi poslanci vneti za konfesionalno
šolo. Upam, da Vam ta prizor za vselej usta za-
maši in da bodete uvaževali Latince besedo: Aliud
sceptrum, aliud plectrum! — Tudi jaz bi se od
sreca veselil tacih neizmerno kratkočasnih prizorov,
toda straši me Francoz velé: Heureux le peuple,
dont l'histoire est eunuyeuse; blagor narodu, čegar
zgodovina je dolgočasna!

Svetujem pa, da Slovenci posnemamo v plemenitosti
Angleža. Ta je namreč dal brivcu, ki ga je
bril in pri tem večkrat vrezal, dva darova rekoč:
„To imaš za to, ker si me bril, to pa za to, ker si
mi kri puščal.“ Veseli me, da so to plemenitost že
pokazale „Dolenjske novice“ pri legalizacijskem vpra-
šanju. Vivant sequentes!

Ako je komu današnje moje pismo prerazno-
vrstno, priseže naj na zastavo nemško-razumnega
slikarja z geslom: „Zuerst bemalen und dann —
ausweissen!“ — Vas pa, gospod vrednik, uljudno
povabim, da živeč v stoletju najraznejih letnic in
obletnic praznujete z menoj prvi srečno dovršeni
„lustrum“ mojih pisem, dovršenih na podlagi sedaj
občevseljavnega — zdravega realizma! O.

Nemčija. Hesijski katoliški shod v Mogun-
ciji, katerega se je vdeležilo do 10.000 oseb, vršil
se je prejšnjo nedeljo. Med drugimi resolucijami
so sprejeli te-le: Neznosno mora biti za nas kato-
like, da so v Nemčiji pripuščeni redovi zavisi od
milosti in nemilosti posvetnih oblastev. Nič bolje
ni v Hesiji, kjer je postava, ki pravi: „Novo nastan-
jenje, zavodi pobožnih redov ali kakih bratovščin
niso v Hesiji dovoljeni.“ V imenu še maloštevilnih
redovnikov, v imenu fará, katere pogrešajo redov-
niških dušnih pastirjev, v imenu starišev, katerim
je največ do verske vzgoje svojih otrok, v imenu
bolnikov, ki tako zelo pogrešajo ljubeznive postrežbe,
v imenu sirot in drugih siromakov, ki so postali
brez delovanja redovnikov nadloga in sramota člo-
veštvu in deželi, v imenu človeške družbe in z ozi-
rom na pretečo socijalno revolucijo — morajo he-
sijski katoliki od svoje pravične vlade zahtevati, da
sodeluje z njimi v odstranjenju tako slabe postavo-
daje v zveznem svetu in prične v svojej deželi sama
prva izboljšanje redovniške postave. — Nemški ka-
toliki si veliko prizadevajo, da odvrnejo od Nemčije
veliko nevarnost, katera jej preti od socijalnih demo-
kratov, ki imajo v Nemčiji širša tla, kakor kje
drugje. Da je temu tako, razvidi se najbolj iz držav-
nega nemškega zbora, kjer sedi jedeninštiri-
deset socijalnih demokratov, ki so prišli vánj pri
zadnjih državnih volitvah.

Anglija. O dogodkih v Kilkennyji, kjer se
bije poglaviti boj med Parnellovi in njihovimi na-
sprotniki, prinašajo časniki naslednje podrobnosti:
„Parnellova stvar v Kilkennyji je jako na slabem;
včeraj jo je popihal; naj usoda odloči, kdo bo di-
zmagovalec. Parnell je hotel skrivaj govoriti v trgu
Rathdowney-u, kjer je bil ravno semenj. Toda nje-
govi nasprotniki so to zvedeli in so prišli v velikem
številu v imenovani trg. Previdno se je Parnell s
svojimi somišljeniki umaknil; ko bi bil začel tu
govoriti, gotovo bi se mu ne bilo dobro godilo.
Protiparnellovi bi bili od Parnella zahtevali vse-
kako zadoščenja za njegove psovke proti O'Brienu,
Dillonu, Sextonu itd., katere je imenoval „bore po-
tepuhe“, „bori izvržek“, „strahopetno četo“ itd. Ko
se je torej Parnell umaknil močnejšim nasprotnikom,
pripredili so Protiparnellovi shod. Davitt je z navdu-
šenimi besedami nagovoril navzoče najemnike ime-
novanega trga ter jih vprašal: „Kaj hočete imeti,
Irsko ali Parnella?“ — „Irsko,“ zaorilo je do 4000
glasov. — „Gladstone,“ — nadaljeval je Davitt, —
„ta vrli Anglež, je storil za Irsko kot osemdesetletni
starček v zadnjih štirih letih več, kakor Parnell v
desetih. Vse je odvisno od prijaznega sporazumljenja
med irsko in angleške demokracijo.“ Po teh besedah
so spregli najemniki konje od voza, na katerem
je sedel Davitt in drugi voditelji, ter so jih sami
peljali po trgu.“ Kakor je videti, je Parnellova
zvezda že otemnela in njegovi nasprotniki so si
svesti zmage pri prihodnjih volitvah.

Dnevne novice.

(„Matica Slovenska.“) Društvene knjige za
l. 1889. so, posebno „Dušeslovja I. del“, do
malega vse pošle. Ker je po tej knjigi, vzlasti sedaj,
ko je izšel kot letošnja društvena knjiga „II. del
Dušeslovja“, veliko povpraševanje, nam ustrežejo
oni bivši člani, ki letošnje udnine še niso poravnali
in ne mislijo več pri „Matici“ vstrajati, ako nam
vrnejo „I. del Dušeslovja“, ki zanje brez drugega
nima tolike vrednosti. V zameno zanj dobé kako
drugo založno knjigo iste cene, ki je še nimajo. —
Vsem onim društvnikom, ki so lani pristopili na
novo, ki imajo tedaj le II. del Erjavčevih spisov,
bodi povedano, da je I. del tudi še dobiti proti za-
ložni ceni 70 kr. — Istotako bo marsikomu izmed
društvnikov ustreženo, ako mu naznamo, da se
„Vodnikove pesni“ še vedno dobé v zalogi
„Maticе Slovenske“. Cena posameznim iztisom znaša
50 kr. Odbor.

(Napad na avstrijskega poslanca pri Vatikanu.)
Iz Rima se nam poroča: Včeraj, dné 16. t. m.,
okrog 11. ure peljal se je grof Revertera po „Corso
Vittorio Emanuele“ blizu cerkve sv. Andreja della
Valle proti svojemu stanovanju v „palazzo Venezia“,
kar mu zažvižga preko ušes kamen, za jednim še
drugi, in vsujejo se v voz steklene šipe, ki ga na
obrazu lahko ranijo, tako da bi utegnil poslanec,
kakor trdi zdravnik Otto Freischl. čez pet duij biti
zopet na nogah in popolnoma zdrav. V oko se mu
je zapičilo par steklenih res, katere je zdravnik iz-
drl. Vzrok napada je osebno maščevanje. Francesco
Bonessna služil je dlje časa pri avstrijskem poslancu,
a bil je zaradi pijanosti odstavljen. Kmalu na to
dobil je službo pri angleškem poslaniku in v pla-
čilo 150 lir na mesec, a ker je bil tudi tu odstav-
ljen zaradi iste strasti, hotel se je sedaj brez službe
znesti nad avstrijskim poslancem, češ, da mu je ta
kriv, da je sedaj brez kruha. Policija je zločinca
na mestu prijela. Mnogo dostojanstvenikov, cerkve-
nih in posvetnih, je zastopnika Avstrije pri Vatikanu
že včeraj osobno pomilovalo.

(Deželni šolski svet kranjski) je imenoval gosp.
Andr. Žumra, učitelja na II. mestni deški ljudski
šoli in okr. šol. nadzornika, nadučiteljem in vodjo
na I. mestni deški ljudski šoli.

(Iz deželnega šolskega sveta.) Premeščen je
nadučitelj g. A. Požar iz Radeč v Št. Vid pri
Vipavi. Imenovan je nadučiteljem v Selcih gosp.
M. Bregant, g. H. Likar nadučiteljem v Gra-
hovem; g. Fr. Luznar, učitelj v Voklem, je ime-
novan učiteljem v Primskem pri Kranju. Stalno so
nameščene gđc. Gizela Ekel v Toplicah, gđc. M.
Rooss v Št. Juriju pri Kranju in gđc. Ivana
Hromec v Starem Trgu pri Ložu, gđc. Marija
Pajsar je dobila stalno službo v Trnovem. Gosp.
Al. Sezun je postal začasni učitelj v Rovtjih, gosp.
J. Čuček, učitelj v Barki, postal je začasni učitelj
na Čatežu pri Trebnjem, g. J. Golmajer, učitelj
v Bel. Peči, šel je v pokoj.

(Imenovanje.) Namestniški tajnik v Trstu gosp.
pl. Czermak je imenovan namestniškim sveto-
valcem in bode prevzel poročilo o šolstvu v Pri-
morju.

(Nevarno je zbolel) g. dr. Anton Dukić,
namestnik deželnega glavarja isterskega, občinski
načelnik in odvetnik v Pazinu. Zdravita ga dva vrla
domača zdravnika.

(Sedanje pošne marke), ki bi bile imele ob
veljavo priti z novim letom, smejo se vsled naredbe
trgovinskega ministerstva rabiti še do 30. junija
prihodnjega leta. Kar pa bodo takrat ljudje dose-
danjih, l. 1883 izdanih znamk še imeli, mogli jih
bodo pri vseh poštnih uradih do konca meseca sep-
tembra 1891 brezplačno zamenjati za nove, letos
izdane.

(Slovensko gledališče.) Ni je menda pod milim
nebom težje stvari nego pisati gledališko kritiko.
Igralci so namreč — kakor umetniki sploh — sila
občutljivi ljudje in če se jih kdo predrzne le ko-
liček grajati, je, kakor da bi vzburl sršenovo
gneздо. Vselej pa tudi ni mogoče hvaliti, kajti vsa-
cemu kritiku, tudi gledališkemu, morajo biti vedno
in povsod vodilo besede cerkvenega pisatelja, ki
pravi: „Si autem de veritate scandalum sumitur
utilius permittitur nasci scandalum, quam veritas
reliquatur“. Hvala Bogu, za danes smo prosti vsega
tega strahu, kajti pred seboj nimamo niti že obče-
priznanih dramatiških umetnikov, niti ni naš na-
men samo grajati, temveč pravično in objektivno
kritikovati. V sredo zvečer bila je namreč v čital-
niški dvorani javna skušnja slušateljev in sluša-
teljic dramatične šole. Po predgovoru predstavl-
ljala se je tudi našemu občinstvu že znana šalo-
igra Koste Trifkovića: „Šolski nadzornik“ in pa
francoska burka: „Gluh mora biti“. Vsebina je ve-
čini naših čitateljev že itak znana in zato se nam
zdi nepotrebno ž njo se baviti. Občinstvo je bilo
dosti dobro zastopano in tudi vspeh je bil obče
prav dovoljen, ker samo ob sebi je umevno, da ne
smemo pokladati na začetnike tako strogega merila,
kakor smo to opravičeni pri že praktično izvežbanih
igralcih. Najprvo je nastopil g. Kristan, ki je
opravičeval v kratkem a jedrnatem nagovoru sebe
in svoje sodruge, češ, da jim še za sedaj nedo-
staje močij, da bi spravili kaj dovršenega na oder.
Vendar kolikor je bilo možno, se je storilo in ča-
stito občinstvo naj blagovoljno odpusti razne ne-
dostatke, ker vodil jih je dober namen in navdu-
šenje za vzvišeno dramatično umetnost. Občinstvo
je odobrilo le-ta nagovor z gromovitim ploskanjem.
Gosp. Kristan razodeva lep govorniški talent, ka-
teregega mu bode pa seveda še treba izobraziti; le
škoda, da je govoril malo prehitro in v začetku
tudi nekoliko razburjeno, kar se mu seveda kot no-
vincu ne sme šteti v zlo. V „Šolskem nadzorniku“
moramo najbolj pohvaliti gđc. Podlipsko (Je-
lica), ker je rešila svojo nalogo izborna. Ona kaže
lepe zmožnosti in postane lahko kedaj, ako jo bode
resna volja, jedna najboljših naših igralk. Dobro
so rešili svoje vloge tudi gđc. Podgorska (Katra),
g. Podčavenski (šolski nadzornik) in g. Karlič
(pisar Kragulj). Samo uloga šolskega nadzornika ni
bila g. Podčavenskemu popolnoma primerna in gosp.
Karlič je v začetku v jecljanji nekoliko pretiraval.
Gosp. Savski (Stanko) in g. Janša (učitelj Pe-
trovič) zdela sta se nam prehladna. Gosp. Savski
bil je nekoliko bojzljiv, g. Janša pa ni znal vselej
pravilno modulirati glas (to velja deloma tudi o
gđc. Podgorski) in njegova gestikulacija bila je
preveč monotonna. Mnogo bolje nego „Šolski nad-
zornik“ pa se je igrala burka: „Gluh mora biti“. Iz-
vratno je predstavljal Bonifacija g. Karlič, ki

ima posebno nadarjenost za slične vloge in je včeraj srečno pobiral stopinje za g. Sršenom. Prav dobro rešil je svojo vlogo tudi g. Podčavenski (Damoiseau), a povoljno gđ. Podgorska (Eglantina) in g. Goriški. Le žal, da se je prva preveč zanašala na šepetalec — kar niti izkušenemu igralcu ni dovoljeno, tem manj pa začetniku, ki se mora svoje vloge dobro učiti — zadnji pa je bil prehladen. Tudi to igro vsprejelo je občinstvo z odobralnim ploskanjem, kar bodi vsem učencem in učenkam v vspodbudo, da ne omagajo v pričetem težavnem delu.

Josip J

(„Egiptovska bolezen na očesih.“) Ker se je v novjšem času ta nadležna bolezen začela tudi po nekaterih krajih na Kranjskem širiti, spisal je gosp. dr. F. Keesbacher pouk o tej bolezni in o sredstvih, s katerimi je mōči se boriti zoper njo. V tej knjižici je na 15 straneh navedeno vse, kar je ljudstvu treba vedeti o tej bolezni. Posebno se povdarja nalezljivost in nevarnost za oko, ako se pravčasno ne zdravlja. Knjižica se razpošilja vsem županstvom in se boče prodajala po 3 kr., da si jo pač lahko vsak emuši, kdor se hoče poučiti o tej bolezni.

(V Ptuj) bodo prve dni prihodnjega leta nove volitve v mestni zastop. Kakor se čuje, meščanstvo ni zadovoljno z dosedanjimi mestnimi očeti. Zato ne bo škodilo, če jih volilci pošljejo v pokoj.

(Cesarsko namestništvo v Gradcu) je razpustilo nemški tehniški klub, društvo tirolskih velikosolcev in društvo „Tauriscia“, ker so pri nekem komersu pregrešili se zoper uradne določbe, skočili si v lase in preveč častili znanega Jurija Schönererja.

(V odbor novomeške čitalnice) so bili dné 13. t. m. izvoljeni gg.: Predsednik prof. Ignacij Fajdiga, podpredsednik beležnik dr. A. Poznik, blagajnik davkarski kontrolor Lovro Verbič, tajnik avskultant dr. Fr. Poček, knjižničar not. koncipijent Dragotin Pleiweis, odborniki: dr. K. Slane, dr. Jakob Schegula, drž. pravdnika namestnik Ivan Škerlj, davk. nadk. Fr. Šešek, odvet. konc. dr. Fr. Prevec, odvet. konc. Fr. Rozina, Ivan Krajec in Ivan Mehora.

(Za odvetnike.) Včeraj smo prejeli knjigo „Systematische Zusammenstellung des Advokaten-Tarifses wirksam für alle im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder mit Anschluss von Dalmatien, Tirol und Vorarlberg in Form von übersichtlichen Hilfstabellen. Von einem praktischen Juristen“. C-na 16 strani obsežni knjižici je 35 kr. Dobiva se pri Vladimiru Vyhna-u v Krnovu (Jägerndorf) in bukvarni Moritz Perles, Wien, I., Seilergasse 4.

(XXXII. redni občni zbor) narodne čitalnice ljubljanske boče dné 26. decembra (praznik sv. Stefana) ob 11. uri dopoldne. Vrsta razpravam: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev dveh pregledovalcev računov. 5. Volitev odborova. 6. Posameznosti.

(Čitalnica v Šiški) ima redni občni zbor dné 26. decembra 1890 (praznik sv. Stefana) ob 3. uri popoldne v čitalnici. Dnevni red: 1. Nagovor prvomestnika. 2. Poročilo zapisnikarja. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo knjižničarja. 5. Volitev odbora: a) prvomestnika, b) blagajnika, c) 6 odbornikov. 6. Predlogi društvenikov.

(Razpisanih) je 42 dijaških ustanov za Kranjsko; pršaenje do 15. januarja. Pogoji in imena v tukajšnjem uradnem listu.

(„Slovenski pravnik“) ima v 12. številki nastopno vsebino: 1. Dr. J. Kavčič: Slovenska pravna akademija. 2. Dr. Fr. Zupanc: Iz sodno-zdravniške prakse. 3. Iz Pravosodne prakse. 4. Književna poročila. 5. Drobne vesti. 6. Vabilo. — Posebno zanimiv je prvi članek. List boče izhajal tudi prihodnje leto v isti obliki in za isto ceno.

(V tržaški škofiji) je g. Dolžan Juraj imenovan kuratom v Vodicach, g. Planinšek Ivan, župnik v Arberu, šel je v pokoj, g. Korbar Evzebij je prišel kot duh. pomočnik v Hrušico, gosp. Benkovič Josip je premeščen v Podgorje.

Raznoterosti.

— Krščanski okrajni glavar. Iz Warnsdorfa se poroča: Te dni je bila v bližnjem Rumburgu učiteljska konferenca, na kateri je novi okrajni glavar Krikava skoro povsem liberalne učitelje tako nagovoril, kakor si niso mislili. Dočim ménijo ti gospodje, da se govori na liberalnem severnem Češkem le v duhovniških krogih in katoliških društvih o potrebi verskih šol, izrekel se je novi okrajni glavar Krikava prav energično za krščansko vzgojo, in se ni bal, da ga bodo razvpili za klerikalca. Ko je okrajni glavar Krikava pripoznal v svojem nagovoru vrli pouk v šolah rumburškega okraja v intelektualnem oziru, opomnil je: „Omeniti pa moram tudi jedne napake. V nekaterih šolah rumburškega okraja sem pogrešal podobo našega Odrašenika Jezusa Kristusa. Tudi ni napravilo na me dobrega vtisa, ko se me ni pozdravljalo s prepomenljivim pozdravom: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Moja želja je, da bi prišel zopet ta pozdrav v navado po vseh šolah krščanske naše države. Nikakor se mi ne zdi primerno, ko pozdravljajo otroci svoje učitelje in višje dostojanstvenike s tja vrženim: „Dober dan!“ Za mladino je najpripravnejši in najlepši pozdrav: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Jaz želim, naj bi se vzgajala naša mladina v krščanskem smislu, ker le s tako vzgojo se vceplje v njena srca kal lepih lastnosti ter zavaruje pred skušnjavami. Če bi se mladina vzgajala brez ozira na Boga in večnost, pasti morajo svetovnega reda večni zakoni. Verski tufiferentizem ni nikakor v šolah na svojem mestu, marveč pokazati mu moramo vrata.“

— Virhov o Kochu. Iz Berolina se poroča 15. t. m.: Virhov se je izrazil proti nekemu zastopniku „Newyork Herald“, da boče preteklo jedno, dve ali celo tri leta, predno se bo lahko reklo, da ima Kochovo zdravljenje kak vspeh. Bergman in Koch sta precj gotova v svoji metodi, a manjka jima še dokazov. Virhov tudi ne misli, da boče Kochovo sredstvo popolna diagnoza za vse sušične slučaje.

— Misijoni med severnoameriškimi murini. Kakor kaže zadnji ljudski popis, živi v Severni Ameriki 9,000.000 murinov. Število katoliških murinov med njimi je še jako neznan. Šele v novjšem času so pričeli katoliški misijonarji resno širiti sv. vero med murini. V Baltimoru sta dva zavoda za vzgojevanje katoliških mašnikov-misijonarjev. V jednom teh dveh zavodov je tudi pet murinov.

Telegrami.

Dunaj, 18. decembra. Kakor se poroča danes iz Lvova „Pol Corr.“, vrlo napreduje sporazumljenje, ki se je pričelo po znani izjavi Mladorusinov v gališkem deželnem zboru v smislu onih, ki so ta program sestavili, in v smislu rusinskih škofov, ki so ta program priporočali.

Praga, 19. decembra. Kakor pravi poročilo razstavnega odbora, podaril je knez Clary 2000 gld. za deželno razstavo. Tudi iz liberškega zborniškega okraja so došla

množa poročila, tako da je razstava dejansko in financijelno popolnoma zagotovljena.

Odesa, 18. decembra. Črni Gori podarjeni parnik „Jaroslav“ je odplul včeraj s 100.000 pudov turšice za stradajoče Črnogorce in s poskušnjami različnega ruskega blaga, ki se bo razprodajalo v Črni Gori.

Berolin, 18. decembra. Ko je zdravil profesor Libbertz nekega bolnika po Kochovi metodi, umrl je bolnik po prvem poskusu. Koch sam priznava, da je to prvi slučaj, ko je zdravljenje povzročilo smrt.

Bombay, 18. decembra. Danes se je sula v indijskem predmestju štirinadstropna hiša. Nad 100 ljudij se je ponesrečilo. Kakih 30 oseb je mrtvih, mnogo nevarno poškodovanih.

Listnica vredništva:

Gosp. J. J. v Ljubljani: Ni nam bilo mogoče ustreči Vaši želji gledé na čas in prostor. Prihodnjič. Komu naj izročimo list?

Umrli so:

16. decembra. Pavel pl. Gerliczy od Gerlicze, hišni posestnik, 22 let, Gospodske ulice 3, jetika. — Marija Ihan, šivilja, 49 let, Florijanske ulice 42, jetika.

17. decembra. Marija Pajk, kajzarjeva hči, 14 mesecev, Lovca 8, hripa.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrina na 24 ur v mm
		barometra v mm	toplotera po Celsiusu			
opazovanja						
18.	7. u. jut.	729.2	-5.6	brezv.	oblačno	
	2. u. pop.	726.7	-4.0	"	"	0.00
	9. u. zveč.	729.3	-5.9	"	"	

Srednja temperatura -5.2°, za 3.6° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafirano poročilo.)

19. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	89 gld. 05 kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16%	89 " 20 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	107 " 55 "
Papirna renta, davka prosta	101 " 40 "
Akcije avstr.-ogerske banke	979 " "
Kreditne akcije	302 " 25 "
London	114 " 50 "
Srebro	— " "
Francoški napoleond.	9 " 08 1/2 "
Cesarski cekini	5 " 45 "
Nemške marke	56 " 32 1/2 "

Stanje avstro-ogerske banke

dné 15. decembra 1890.

(Brzojavno poročilo.)

Bankovcev v prometu	gld.	426,437.000	(- 4,606.000)
Kovinski zaklad	"	244,735.000	(+ 1,000)
Listnica	"	155,875.000	(- 9,644.000)
Lombard	"	29,556.000	(+ 1,704.000)
Davka prosta bančna rezerva	gld.	28,509.000	(+ 6,614.000)

Primerna, izborna

božična darila

(tudi z glasbo)

priloga (6-3)

prva kočevska domača obrt

v Ljubljani (Selenburgove ulice 4).

Tuji.

17. decembra.

Pri *Malsen*: Gultzer, tovarnar; Baller, Herzog, Lacon, Hill, trgovci; Pichler, asekurančni uradnik; Proška, nadinženér, z Dunaja. — Baron Lazzarini iz Graden. — Berghoffer, potovalec, iz Celovca. — Rubasch iz Plzna

Pri *Sona*: Schlaghenhemfer, ces. svetnik in nadzornik e. kr. državnih železnih; Braun, trgovec, z Dunaja. — Jelenec s Trnja. — Valder iz Domžal. — Hirschman, trgovec, iz Siska. — Feldman, inženér; Leder, tajnik, iz Grada.

Premija na svetovni razstavi v Londonu 1862, Parizu 1867, Dunaji 1873, Parizu 1878.

Klavirji na obroke za na deželo

salonski krilasti klavir, pianine (52-50)

iz tovarne svetovno znane tvrdke (Gottfried Cramer) — Wilh. Mayer na Dunaji za 380 gld., 400 gld., 450 gld., 500 gld., 550 gld., 600 gld., 650 gld., pianine za 350 gld. do 600 gld. Klavirji družih tvrdk za 280 do 350 gld.

Izposojilo klavirjev za na deželo pod najugodnejšimi pogoji.

Prodajalnica in posojilnica klavirjev A. Thierfelder, Dunaj, VII., Burggasse 71.

Sargove glicerinske specialitete.

Odkar sta izumila glicerinske specialitete F. A. Sarg in Karol Sarg, rabi jih Njeno Velicavstvo cesarica in drugi udje cesarske naše rodovine, kakor tudi mnoge tuje kneže rodbine. Te specialitete priporočajo: prof. baron Liebig, prof. pl. Hebra, pl. Zeissl, cesarski svetnik pl. Scherzer itd. itd. dvorna zobozdravnika Thomas na Dunaji in Meister v Gotthi itd.

Glicerinsko mlo, pravo, neponarejeno v papirji 60 kr., v škatljici 65 kr., v deščicah po 3 koške vkupe 90 kr., v škatljici po 3 koške 60 kr.
Medeno glicerinsko mlo v zavitku po 3 koške 60 "
Tekoče glicerinsko mlo v steklenici 65 "
(Najboljše sredstvo za razkave noge in nečisto polt.)

Glicerinska ustna krema v steklenici 50 "
Glikoblastol (sredstvo za lepe lase in odstranjenje lišajev itd.) v steklenici gl. 1.—
Toaletno karbol-glicerinsko mlo v zavitku po 3 koške 1.20

KALODONT, glicerinska zobna krema po —.35
(Izvrstno sredstvo za lepe svitle zobe.)

F. A. Sargov sin & comp., c. in kr. zalagatelj na Dunaji.

Dobiva se v vseh lekarnah in parfumerijah.

(8)